

www.e-rara.ch

[Tomus primus]

[Liber de sole]

www.e-rara.ch

Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelnformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [\[Link\]](#)

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [\[Link\]](#)

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [\[Link\]](#)

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [\[Link\]](#)

In hoc opusculo de Sole & lumine quædam sunt, quæ in alijs Marsilij operibus quoque reperiuntur, sed cum author ipse hoc compendium, gratificari & consulere nimis irum uolens, ijs qui magna uolumina non potuerunt habere scripserit, mutare nihil uoluimus.

MARSILII FICINI

In librum de Sole ad magnanimum Petrum Medicem,

P R O O E M I V M.

Quam Platonis interpretationem auspicijs iamdiu tuis incepta Magnanime Petre quotidie prosequor, atque (ut te non lateat) crebrioribus articulo- rum distinctionibus, longioribusque, quantum res ipsa postulat, argu- mentis explano. Itaque cum nuper ad mysterium illud Platonicum perue- nissem, ubi Solem ad ipsum Deum artificiosissime comparat, placuit rem tantam aliquanto latius explicare, præsertim quia Dionysius noster A- reopagita Platonicorum primus, cuius interpretationem in manibus habeo, similem Solis ad Deum comparationem libenter amplectitur. Dum igitur ad Solem hunc quasi lucer- nam pluribus iam noctibus lucubrarem, cogitavi rem hæc electissimam ex opere magno seligere, & proprio commendare compedio. Idque de Sole mysterium quali Phœbeum munus ad te potissimum & Phœbi Musarum ducis aluminum; & Musarum patronum mittere, cui etiam uniuersa hæc noua Platonis interpretatio dedicatur, ut hac interim lu- ce quasi Luna quadam, quale futurum sit Platonicum opus totum tanquam Sol ad Lu- nam, augureris, ac si quando Platonem meum imò iamdiu uisum amauisti, posthac lu- mine hoc accensus ardentius ames, & tota mente complectaris amatum.

MARSILII FICINI

Verba ad lectorem, librum hunc alle-

goricum & anagogicum esse potius quam dogmati- cum, Cap. I.

Pythagoricum præceptum est, magnanime Petre, profectò di- uinum de reb. mysterijsque diuinis absque lumine non loquen- dum. In quibus, (ut arbitror) uerbis non id solum sapiens ille significat, nihil in rebus diuinis audendum, nisi quatenus ipsa Dei lux illiue afflatis mentibus patefecerit, sed etiam admo- nere uidetur, ne sine huius manifeste lucis comparatione ad occultam diuinorum lucem, uel percipiendam, uel declaran- dam proficiscamur. Ab hac igitur nos ad illam non tam ratio- nibus in præsentia, quam comparationibus quibusdam de- ductis ex lumine, pro uiribus accedemus. At uerò tu inte- rim, accuratissime lector, utinam & nobis indulgentissime, Apolline modo & quasi poë- tici sub Sole permisi memor, seueriora posthac à nobis, & (ut Græci aiunt) dogmatica ne exigito. Allegoricam equidem duntaxat & anagogicam istgeniorum exercitatio- nem, fideiussore Phœbo, cuius hæc sunt munera, sum pollicitus. Non disputant unquam cum Apolline Musæ, sed canunt. Ipse qui etiam Mercurius primus disputationum ar- tife x, & si cum Saturno uel Ioue tractat graua, tamen cum Apolline ludit. Ille quidem non apte solum iocantur, sed distine. Nos autem utinam saltem non iniepre ludamus. Sed iam nostra hæc luminis qualiacumque futuri sint acturi præludia, ipso bono, id est, summo Deo feliciter inspirante, prodeamus in lucem.

Res nulla magis quam lumen refert naturam boni. Primo quidē lumen in genere sensibili purissimum eminentissimumq; apparet. Secundo, facillimē omnium, & amplissimē, momentoq; dilatatur. Tertio, innoxium occurrit omnibus atq; penetrat, & lenissimum atq; blandissimum. Quarto calorem secū fert alium, omnia fouentem, & generantem, atq; mouentem. Quinto, dum adest inestq; cunctis, à nullo inficitur, nulli miscetur. Similiter ipsum bonum totum rerum ordinem supereminet, amplissimē dilatatur, mulcet, & allicit omnia. Nihil cogit, amorem quasi calorem habet ubiq; comitem, quo singula passim inescant, bonumq; libenter asciscunt. Vbiq; rerum penetralibus præsentissimū, commertium cum rebus nullum habet. Deniq; sicut ipsum bonum inextimabile est, atq; ineffabile, ita ferē lumen. Hoc enim nullus adhuc definit Philosophorum, ut nihil lumine clarius sit alicubi, nihil rursus uideatur obscurius, sicut bonum & notissimum est omnium, & pariter ignotissimum. Quam obrem Iamblichus Platonius huc postremò confugit, ut lumen, actum quendam & imaginem perspicuam diuinæ intelligentiæ nominaret. Quemadmodum emicans ē uisū radius est ipsius uisus imago. Fortē uerò lumen est ipse uisus cœlestis animæ, uel uisionis ipsius actus ad exteriora porrectus, eminens quidem agens, cœlum interea non relinquens, sed semper ibi continuus, exterioribus non permixtus. Videndo agens simul atq; tangendo. Nos saltem lumen solemus dicere uestigium quoddam uitæ mundanæ, quasi proportionē quadam seipsam oculis offerentis. Vel quasi spiritum uitalem inter mundi animam, atq; corpus. Sed de hoc in Theologia nostra satis diximus. Quam obrem ubi multas supra cœlum mentes angelicas quasi luces, earumq; ordinem & inuicem, & ad unum Deum patrem luminum asseuerare studes, quid nam tibi longis inuestigationum amabagibus opus erit? Cœlū suspice precor cœlestis patriæ ciuis, cœlum ad hoc ipsum perspicuē declarandum ordinatissimum à Deo factum, atq; patentissimū. Cœlestia igitur tibi sursum conspicienti, statim per ipsos stellarum radios tanquam oculorum suorum aspectus atq; nutus errant gloriam Dei, & opera manuum eius nuntiat firmamentum. Sol uerò maximē Deum ipsum tibi significare potest. Soli tibi signa dabit, Solem quis dicere falsum, audeat? Ita demum inuitibilia Dei, id est, angelica numina per stellas potissimum intellecta cōspiciuntur, per Solem uerò sempiterna quoq; Dei uirtus atq; diuinitas.

Sol tanquam manifestus cœli Dominus omnia prorsus cœlestia regit, & moderatur. Magnitudinem eius ingentem qua centies sexagies terram continere putatur in præsentia prætermittam. Principio lumen stellis omnibus inserit. Siue natiuum illæ per se lumen exiguum habeant, (ut nonnulli suspicantur) siue nullum ut plurimi putant. Deinde illud imprimis ex signis xii. uiuū, ut inquit Haly & Abraham, dicitur, & apparet affectu, quod Sol eo tempore uegetat. Imò uerò duo utrinq; signa Sol tanta uirtute complet, ut utrunq; spatium apud Arabes ductoria Solis, id est, regium solium appelletur. In quo planetæ dum sunt, incendiū tamen interea deuitantes, uirtute mirifica pollent. Præsertim si in hoc ipso interuallo positi Planetæ quidē superiores exoriantur ante Solem, inferiores uerò post Solem. Rursus signū illud in quo regnat Sol, id est, Aries, caput inde fit signorū, caputq; in quolibet uiuente significat. Illud quoq; signum quod Solis, est domicilium, id est, Leo, & cor est signorum, & in quolibet uiuente cor obtinet. Iā uerò cū Sol peruenit ad Leonē, epidimiā quasi Pytonicū uenū in regionibus multis extinguit. Præterea semper ab ingressu Solis in Arietem annua totius orbis fortuna depēdet. Et hinc quidē proprie natura Veris. Ab ingressu autē Solis in Cancrū, æstatis qualitas iudicatur. Ab introitu in Librā, autumnī natura. Ab accessu in Capricornū, hyemis qualitas inuenitur. Cōperta uidelicet ubi præsentī figura cœlestiū. Merito cum tēpus à motu depeadeat, Sol per quatuor signa mobilia, tempora

pora quatuor anni distinguit. Item à reditu Solis in natiuitatis uniuscuiusq; gradū atq; minutum sua cuiq; paria per annum fortuna reuoluitur. Accedit ad hæc quod motus Solis tanquam primi & principis planetarum, (ut Aristoteles inquit) simplicissimus est, nec à medio discedens Zodiaco, sicut cæteri, neq; regrediens.

Conditiones Planetarum ad Solem. Cap. IIII.

Tem certa quædam in cœlis ab ipso Sole ubiq; spatia definita uidentur, quæ cū primum peregerunt Planetæ, motum habitumq; permutat. Nam Saturnus Iuppiterq; & Mars per tertiam à Sole cœli partem in conspectum Solis trinum peruenientes, mutato statim motu, uel antè, uel retrò mouentur. Si orientales à Sole fuerint, regrediunt, si occidentales, progrediuntur. Venus Mercuriusq; breuiora quædam, certa tamen à Sole & ad Solem spatia peruagantur. Venus quidem ultra. XLIX. Mercurius autem XXVIII. gradus discedere prohibetur. Luna in quouis aspectu Solis figurâ mutat atq; naturam. Et quasi Sol alter ætates quatuor agens, quatuor anni tempora repræsentat. Et quotiens Soli coniungitur, ab ipso gradu coniunctionis cœliq; figura declarat mensis futuri naturam. Proinde Planetæ omnes cum primum cor Solis attingunt, cæteris eodem tempore, quamuis exiguo, dominantur. Aliter uerò propinquantes Soli solito interim officio uacant. Congrediens quidem cum Sole Saturnus rigiditatem pristinam, Mars quoq; solitam ferocitatem ponere iudicatur. Planetæ superiores quatenus ad eos Sol accedit, ascendunt, quatenus uerò discedit, contra, descendunt. Coniuncti quidem Soli sunt epicyclo summi. Oppositi uerò sunt infimi. In quadratura sunt altitudine mediæ. Luna utrobique in perferente sublimis existit. In quadratura descendit. Venus atq; Mercurius, si progredientes coniungitur Soli, excelsi sunt, si regrediētes, infimi. Neq; fas est Planetis epicycli sui prius explere circuitum, quàm Solem quasi suum Dominum coniunctione reuiferint, in his quæ diximus uidentur profectò Planetæ superiores, quando in conspectu Solis trino gressum mutant, regium reuereri Solis aspectum. Et coniuncti cum Sole idè esse summi atq; directi, quoniam sunt interim cum rege concordēs. Contra uerò quādo discordēs sunt, id est, oppositi, retrogradi sunt & infimi. Venus atq; Mercurius quando Solem attingunt, si recti tūc incedunt, id est, obediētes Domino, sublimes euadunt. Sin obliqui, quasi rebelles, interea subiecti. Luna uerò si etiam opposita Soli est sublimis, nullam nobis admirationem debet afferte. Quid enim Lunæ lumen est, nisi idem ipsum Solis lumen hinc & inde lunari speculo repercussum? Atq; in plenilunio in Solem è conspectu reflexum. Descendere autem Luna uideretur in quadratura, quoniam torua tunc Dominum intuetur. Rursus sicut Sol non refert pedem, ita neq; retrocedit, Luna epicycli uelocitate præueniente regressum. Luna deniq; uirtute solari, ubi in uia Solis septentrionem perit ingenti Draconis capite constituto signis ibidem augmentum præstat. Vbi uerò meridiem, decrementum caudâ proiecta. Planetæ omnes orientales à Sole facti, uel occidentales conditionem utrobique mutant, atq; cognomen. Omnes quidem uerentur Solis uiam, quàm eclipticam nominant. Inferiores planetæ magis deinceps atq; magis. Fœminæ deniq; scilicet Luna Venusq; maximè. Idè plurimum digrediuntur in latus. Omnes deniq; uel in hoc tramite collocati, uel hinc digressi rursus ad septentrionem interim aut meridiem procedentes, conditionem ubiq; mutare putantur. Luna generationis Domina, nullum habet manifestum nisi à Sole lumen. Atq; ex perfectò Solis aspectu omnium cœlestium uires accipit, ut inquit Proclus, quasi in Sole sint omnes, uiresq; similes ad nostra demittit.

Virtus Solis in generationibus atq; temporibus, in genesi & in omnibus. Cap. V.

Deniq; in cuiusq; hominis natiuitate ipse Lunæ locus declarat Dominū generationis, conceptionisq; momentum. Et Lunæ cum Sole coniunctio uel oppositio ante hominis ortum facta, ueritatem natiuitatis aperit, & fortunam. Atq; in præsentī figura ea cœli portio in quā incidit pars fortunæ, natiuitati demōstrat.

dicitur ab antiquis, portenditq; uel ducit, (ut placet Aegyptijs) totius uitæ tenorem. Partem uerò fortunæ designat spatium inter Solem primo, atq; Lunā obseruatum, deinde ab ascendente gradu proiectum. Proinde Astronomi per motum Solis iam compertum Planetarum motus inueniunt, atq; metiuntur. Et Sol motu suo noctes diesq; distinguit, & horas, & menses & annos. Lumine pariter & calore generat, uegetatq; & mouet, & regenerat omnia, & exhylarat, atq; fouet, & quæ occulta fuerāt, primo aduentu efficit manifesta, accessuq; uicissim atq; recessu quatuor efficit anni partes, & regiones nimium à Sole remotæ, semotæ pariter sunt à uita. Ver quidem est temporum optimum, quoniam ab Ariete regno Solis incipit. Autumnus uerò pessimum, quoniam à Libra casu Solis exordia sumit. Natiuitas postremò diurna communiter existimatur, melior quàm nocturno, & illa quidem ex Sole plurimum, hæc uerò iudicatur ex Luna tanquam speculo Solis. Cœlestem in natiuitate figuram in partes duodecim partiunt. Vbi cum nonam quidem Soli, tertiam uerò Lunæ destinent, illam profectò Deum nominant, hæc Deam, & optima quæq; significare putāt sapientiam, fidem, religionem, gloriam sempiternam. Hæc enim omnia Sol & omnem simpliciter ueritatem, & uaticinium regnumq; significat. Accedit ad hæc, quod quatenus Sol ad medium ascendit cœlum, uitalem, & animale spiritum in nobis mirificè fouet. Quatenus uerò descendit, spiritus uterq; debilitatur. Quamobrem Dauid omnipotentis tuba Dei, diluculo ad citharam & carmina surgens, atq; interea clamans. Vanum est nobis ante lucem surgere, Solem declarat ad nos uenientem, bona secum nobis cuncta referre, spiritusq; nostros excitatos illuminatosq; mirabiliter ad sublimia reuocare. Mitto quod Sol, ut ferunt, quasi uates accessu suo uaticinia quædam sobriè dormientibus asserre putatur. Luna quoque Solis, quàm Aristoteles minorem appellat Solem, spiritum humoremq; naturalem ascendendo similiter recreat, deserit descendendo. Et quo magis lumine Solis abundat, eò magis est omnibus salutaris. Mitto nunc quemadmodum obseruanda sit ad Solis aspectum Luna lumine non deficiens in hoc igno deinceps, atq; illo significante membrum hoc & illud. Atq; ita per Lunam à Sole traicienda uirtus cœlestium omnium ad membra fouenda per medicinas eo tempore ritè compositas. Satis enim de his in libro de uita iam diximus.

Antiquorum laudes in Solem, & quomodo cœlestium uires in Sole, & à Sole sunt omnes. Cap. VI.

Quas ob res Orpheus Apollinem uiuificum cœli oculum appellauit. Atq; summatim hæc, quæ dicam ex hymnis Orphicis congregantur. Sol oculus æternus omnia uidens. Supereminens cœleste lumen, cœlestia temperans, & mundana. Harmonicum mundi cursum ducens, siue trahens. Mundi Dominus, Iuppiter immortalis mundi oculus circumcurrens, habens sigillum, omnia mundana figurans. Luna stellis grauida, stellarum Luna regina. Hæc Orpheus. Apud Aegyptios Mineruæ templis aureum hoc legebatur inscriptum. Ego sum quæ sunt, quæ erunt, & quæ fuerunt. Velum meum reuelauit nemo. Quem ego fructum peperit, Sol est natus. Vbi apparet, Solem Mineruæ, id est, diuinæ intelligentiæ partum, florem fructum, esse. Theologi ueteres, eodem Proculo teste, dicebant reginam omniū Iustitiam è medio Solis throno per cuncta procedere, omnia dirigentem. Quasi Sol ipse sit omnium moderator. Iamblichus Aegyptiorum sententia ita narrat. Quicquid habemus boni, habemus à Sole, uidelicet, uel ab ipso solo, uel si & ab alijs, id quidem uel à Sole absolutum, uel à Sole per alia. Item Sol elementarium omnium uirtutum Dominus. Luna uirtute Solis generationis domina. Ideò Abumafar per Solem, inquit, & Lunam uitam cunctis infundi. Moses cœlestium Dominum in die Solem putat, in nocte Lunam, quasi nocturnum Solem. Solem quasi Dominum omnes in mundo medium, quamuis ratione diuersa, collocauerūt. Chaldei quidem medium Planetarum, Aegyptij uerò inter duos mundi quinariorum, neupe super hunc Planetas quinq; sub hoc Lunam & quatuor elementa. Propinquiores uerò

terra

terre, quam firmamento positum à prouidentia putant, ut eius feruente spiritu & igne, Lunæ aëris, aquæ humor, & crassa terrenorū materia foueretur. Alia quoque ratione medium ipsa Planetarum prosperitas declarauit. Quæ quidem dispositionem eorum ad Solem eiusmodi postulat, in qua Saturnus, Iuppiter, Mars, orientur ante Solem. Venus autem & Mercurius atque Luna post Solem, quasi regem agentes itinere medium. Incedentes aliter, debiliores euadunt. Inter illos autem præstantiores habentur, quos ipse Sol Dominus præcedere iussit. Sed redeamus ad præcos. Physici ueteres, Solem cor cœli, nominauerunt. Heraclitus luminis cœlestis fontem. Plerique Platonici in Sole mundi animam collocarunt, quæ spheram Solis totā implens, per globum illum quasi igneū tanquam per cor effundit radios, quasi spiritus, inde per omnia, quibus uitam, sensum, motum uniuerso distribuit. His forte de causis Astrologi plerique putant, sicut Deus solus intellectualem nobis animam tribuit, ita solum sub influxu Solis eam mittere, id est, quarto duntaxat mense post conceptum. Sed hoc illi uiderint. Mercurius certè motum significans statum segregatæ mentis minimè omnium discedit à Sole. Saturnus denique significans statum segregatæ mentis minimè deserit. Præterea Iuppiter atque Mars, quoniam ille per Sagittarium suum, hic per Arietem cum Leone congruunt Apollineo, tantum adepti sunt munus, ut Iuppiter quidem religiosam iustitiam legesque ciuiles atque prosperitatem significaret, Mars autem magnanimitatem & fortitudinē atque uictoriam. Luna, Venus, atque Mercurius Solis comites appellatur; Luna quidem ob frequentem cum Sole coitum uel aspectum. Venus autem atque Mercurius ultra uicinitatem propter æqualem cum Sole progressum. Hinc igitur uniuersæ generationis imperium acceperunt. Siquidem humidior Luna in coitu cōspectuque Solis, uitalem calorem hæc, rebus subinde generandis humorem suggerit calentem atque uitalem. Mercurius autem duobus hæc partesque omnes in rebus gignendis numerosa quadam proportione commiscet. Venus autem eiusmodi mixtionibus decentes adhibet formas, & gratiam, atque lætitiā. Sol profectò quemadmodum lumen totum in se collectum per uarias distribuit stellas inter se specie differentes, sic & omniformes uirtutes cum omniformi lumine digerit. Ex quo perspicue coniectare licet, tot saltem Soli uirtutes inesse, quot stellæ in cœlis existunt.

Dispositiones signorum & planetarum circa Solem atque Lunam.
Cap. VII

Proinde Solem esse regem, Lunamque quæ Solis & soror est, & coniunx, esse reginam cœlestium, ipsa signorum in Zodiaco dispositio manifestè declarat. Leo enim Solis & Cancer Lunæ sedes se cōtingunt. Item Aries Solis, & Taurus Lunæ regnum. Cæteri uerò planetæ sedes quisque suas circa regem reginamque undique quas medios circumponunt. Mercurius hinc quidem prope Leonem habet uirginem, inde uerò prope Cancrum habet Geminos. Venus autem hinc Libram, inde Taurum. Mars quoque hinc Scorpionem, illinc Arietem. Iuppiter hinc Sagittarium, inde Pisces. Saturnus hinc Capricornum, illinc Aquarium. Sed olim cum ita Planetarum sedes ad Solem Lunamque disponerem, familiaris meus Bindanius Recasolanus profundo uir iudicio, sic obiecit. Vides ne Marsili, sedes easdem quamuis ordine conuerso, eisdem tamē gradibus ad Saturni domos esse utrinque dispositas? Video, inquam, hoc ipsi Soli præcique conuenire, interim uerò altissimo etiam Saturno contingere. Quid uerò, si hoc Saturnus dignus est honore, quoniam minimè omnium à regia Solis uia præuaricari, uideretur. Sed redeamus ad institutum. Quinque igitur hi Planetæ duas quisque sedes habent. Vnam quidem Solem quasi à tergo sequentem, alteram in conspectu Lunæ illæ nominantur occidentales à Sole, hæc orientales à Luna. Veruntamen totum Zodiacum Sol & Luna sibi uendicant. Nam prouincia Solis, Leonem, uirginem, Libram, Scorpionem Sagittarium, Capricornum, occupat. Prouincia Lunæ, Aquarium, Pisces, Arietem, Taurum, Geminos, Cancrum. Fortè uerò Cancrum hominum portam appellauere, quoniam Sol ibi descensurus propemodum iam uideretur. Capricornum uerò deorum portam, quoniam ibi Sol statim uideretur ascendere. Sed hæc aliter quoque alibi declarauimus. Profectò duo

hæc signa & Aries simul atq; Libra dignitatem sibi uendicauerunt, ut cœli cardines uocarentur, quoniam ibi mutationes quatuor temporum Sol decernit, & quoniã per Arietem Sol incedens atq; Libram, medium in ascensu uel descendu tenet cursum, diemq; cum nocte librat, idẽ circulus ab Ariete productus in Libram, Mineruæ, id est, sapientiæ iustitiæq; circulus apud Aegyptios nuncupatur. Cœlestium quidem ordo tam mirabilis declarat mundum non fortuna, sed prouidentia constitutum. Atq; obseruantia quædam omnium ad unum Solem cunctorum moderatorẽ ostendit, & angelicas mentes omniaq; cœlestia uni supra cœlum summo profus obtẽperare, & nostros animos multo magis eidem obedire debere.

Planeta concordēs cum Sole & Luna sunt felices, discordēs contra. Item quomodo saluent Solem atq; Lunam. Cap. VIII.

Solem Lunamq; Ptolemæus uitæ authores existimat, & hanc quidẽ quod ad augmentum uegetationemq; pertinet exhibere. Illũ uerò quod spectat ad sensum, Iouem præterea Veneremq; idcirco uitæ salutare existere, quoniam proportione quadam harmonica cum Sole consonant atq; Luna. Iupiter quidem cum Sole plurimum, aliquantum quoq; cū Luna, Venus uerò uicissim. Saturnus aut atq; Mars idẽ sunt aduersi, quoniam à Sole Lunaq; dissonant, Saturnus à Sole magis. Mars autẽ magis à Luna dissidet. Iupiter uerò præ cæteris almus, quoniam si Solis Lunæq; lumina perfectè conflentur, ex utrisq; Iupiter coalescit. Neq; uerò prætermittendum est, quod Planetae quando Solis aut Lunæ faciem quasi quadam salutatione reuifunt, uim subito nouam adipiscantur, quã Arabes almugeam nominauerunt, quando scilicet, uel sequentes Solem, ab ipso tanto spatio distant, quanto sua domus à domo Solis remota est, uel præcedentes Lunam, eodem interuallo Lunæ propinquant, quo domicilium suum est domicilio Lunæ propinquum. Sic ergo Saturnus salutabit Solem, quotiens occidentalis, id est, post Solem exortus in signo sexto à Solis signo fuerit. Iupiter uerò reuifet, cum in quinto, Mars in quarto, Venus in tertio, Mercurius in secundo: similiter salutabunt Lunam, quando orientales à Luna, id est, ante illam orti eiusdem illam interualis aspicient. Hinc iterum apparent consonantia quidem Iouis Venerisq; cum Sole atque cum Luna, dissonantia uerò Saturni Martisq; ab utrisq;. Nempe Iupiter apud Leonem Solis sedem, sedem suam Sagittariũ in trigono collocauit aspectu profecto. Venus Libram iterum ad Leonẽ in exagono aspectu quoq; propitio. Mars Scorpionem in quarto uidelicet spatio dissonante. Saturnus & in sexto non consono, & in septimo profus opposito. Opponit enim & Leoni Aquarium, & Cancro pariter Capricornũ. Similiter Venus ad Cancrum disponit Taurum in exagono, id est, sextili. Iupiter Pisces in trigono, id est, in trino. Mars Arietem in quadrato. Saturnus, ut diximus, in sexto pariter atq; septimo. Idẽ Iupiter atq; Venus fortunati dicuntur, utpote cum Rege cœlestium reginaq; concordēs. Saturnus autem atq; Mars infortunati, quoniam sunt inde discordēs, sed Saturnus magis infelix, quoniam maximè dissidere uidetur à Sole, imò etiam magis quàm Mars à Luna. Hinc admonemur, animos illos qui cum diuina uoluntate consenserint, felices fore, discordēs uerò miseros.

Sol statua Dei. Comparatio Solis ad Deum.

Cap. IX.

Hæc diuinus Plato noster diligentissimè cõtemplatus, Solem ipsius boni conspicium filium nominauit. Arbitratus quoq; est Solem esse perspicuã Destitutam in hoc templo mundano, ab ipso Deo positam, intuentibus ubiq; præ cæteris admirandam. Hunc ueteres, ut Plotinus ait, & Plato uenerabantur, ut Deum. In Sole præsci Gentium Theologi omnia Gentiliũ numina collocarunt. Quod quidem Iamblichus & Iulianus, Macrobiusq; testantur. Deniq; quisquis non uidet Solem in mundo, imaginem esse uicariumq; Dei, is profecto neque noctem considerauit unquam, neq; Solem suspexit exorientem, neq; cogitauit quantum excedat sensum. Quam subito uiua redeat, quæ procul ipso mortua putabantur. Neque munera Solis animad.

animaduertit, quibus solus ipse facit, quod stellæ cunctæ conficere nequeunt. Solem igitur uel Phœbum, Musarum, id est, intelligentiæ ducem, unâ cum Platonicis atq; Dionysio imaginem Dei conspicuam esse concludit. Esse quoq; Phœbem, id est, Lunam imaginem Phœbi ferè quemadmodum ille Dei. Et ut inquit Hipparchus, hanc esse Solis speculum, uidelicet, incidens sibi à Sole lumen, ad nostra deflectens, in præsentia disputare non expedit. Neq; tamen prætermittere decet comparationem illam Platonicam, alibi latius à me descriptam. Quemadmodum Sol & oculos generat & colores, oculisq; uim præbet qua uideant, coloribus qua uideantur, & utrosq; in unum lumine conciliante coniungit, ita Deus ad intellectus omnes resq; intelligibiles se habere putatur. Spes enim rerum intelligibiles & intellectus omnes ipse procreat, atq; uirtutem inuicem agendi præbet utrisq; propriam semel atq; naturalem. Circumfundit in super assidue commune lumen, per quod uirtutes & intelligibilia, & intellectu ad actum mutuam excitat, copulatq; agendo. Quod sanè in lumen rebus quidem intelligendis ueritatem, in mentibus autem scientiam Plato nuncupat. Putat in super ipsum bonum, scilicet Deum ita saltem hæc omnia superare, sicut Sol lumen & oculos & colores. Sed ubi Plato Solem, inquit, omne uisibile superare, proculdubio supra corporeum Solem, incorporeum auguratus est Solem, Diuinum scilicet intellectum. Quoniam uerò ab imagine ad exemplar partim adimendo quod deterius est, partim addendo quod melius, ascendere licet, de me si placet Soli, cui materia subtrahit Auerrois, tu certam similiter quantitatem, sed interea cum luce relinque uirtutem, ut super sit lumē ipsum mirifica uirtute refertum, nec quantitate certa, nec figura aliqua definitum, ideoq; immensum imaginatione spatium sua circum præsentia tangens. Ita nunc excedens intelligentiam, licet in seipso nunc exuperat aciem oculorum. Hæc ferè ratione Deum, qui in Sole posuit tabernaculum suum, ac Sole pro uiribus inuenisse uideberis. Deniq; sicut nihil alienus est à luce diuina, quàm materia prorsus informis, ita nihil à luce Solis diuersius est, quàm terra. Ideo corpora in quibus terrea conditio præualet, tanquam ineptissima luci, lumen nullum intus accipiunt. Non quia sit impotens lumen ad penetrandum. Hoc enim dum non illuminat intus lanam, aut folium, interim penetrat momento Christallum, alioquin difficilius admodum penetratur. Ita diuinum lumen etiam in tenebris animæ lucet, sed tenebræ non comprehendunt, non & hoc habet simile Deo. Quod Deus angelicis beatissimisq; mentibus scientiam diuinorum prius inserit, mox amorem. Animus uerò nostris hic utrunq; credentibus amorem accendit purgantem atque conuertentem, antequam diuinorum intelligentiam lagiat. Ita Sol perspicuas ubiq; purasq; naturas, quali iam cœlestes momento prorsus illuminat, opacas uerò materias ineptas luci calefacit prius, & accendit, atq; subtiliat, mox illuminat. Atq; tam calorem quàm lucem iam leues & peruias, nonnunquam eleuat ad sublimia. Hinc Appollo radiorum aculeis Pythoneam molem transfigit, purgat, dissoluit, attollit. Neq; uerò prætermittere fas est, quod quemadmodum speramus Christum tandem in suo regno uenturum, & splendore sui corporis exundante humana à terra corpora prorsus suscitaturum, ita post hyemem letalem quotannis expectamus Solem in Ariete regnantem, semina rerum in terris quasi iam mortua animalia semiuiua ad uitam & pulchritudinem statim reuocaturum. Hinc Mercurius tanquam Solis Achates caduceo quodam excitare dicitur dormientes. Et Plato resurrectionem quandam quasi similem, in libro de Regno describit.

Sol primo creatus, & in medio cœlo. Cap. X.

Quæritur inter hæc, quid potissimum primo Deus creauit? Respondent Moses, lucem. Merito enim ab ipsa diuina luce plusquam intelligibili statim emanat lux omnium simillima Deo. Lux quidem intelligibilis in mundo supra nos incorporeo, id est, purissimus intellectus. Lux autem sensibilis in mundo corporeo, id est, lux ipsa solaris. Sed hæc fortè primo quidem sui gradu tanquam die primo, id ipsum simpliciter habet, ut luceat intus, illuminetq; foris. Secundo uerò

uerò, ut uirtute calefactoria tum ipsa polleat, tum cætera uegetet. Tertio rursus, ut efficacia sua iussuq; Dei seipsam propaget in molem. Quarto deniq; naturæ ordinisq; gradu quasi die quarto, ut molem suam ita fortiatur in orbem, quemadmodum diuinæ intelligentiæ lux unde manauit, reflectitur in seipsam. Ideò Moses primo quidem die ipsam simpliciter lucem, quarto uerò lucem rursus solari hac, id est, orbiculari figura præditam asserit procreatam. Plato quoq; bis Solis constitutionem repetit in Timæo. Primo quidem in numero planetarum quasi consortem. Secundo diuinitus mirabili præ cæteris luce regiæq; autoritate donatum. Solem pleriq; astronomorum in exordio mundi ad Horizontem primo habitabilem tradunt, in Ariete regno suo, medium cælum, uelut arcem atq; caput, tanquam regem cælestium tenuisse. Moses quoq; ubi ait, factum esse diem unum, non mane quidem & uespere. Sed uicissim uespere atq; mane, designat post meridiem quo Sol est accensus, diem iam natum, deinceps in uesperam declinare, sequenti mane complendum. Autoritatem profectò Solis regiæ confirmauit, ubi primum in mundo diem dominico assignauit, id est, solarem. Si enim Deus mundum sex quidem diebus absoluit, & septimo conqueuit, nimirum ab ipso Solis die, id est, potestate solari, mundi uidetur auspiciatus exordia. Saturnum uerò à Sole remotissimum, generationibus actionibusq; iudicauit aduersum uobis Saturni die præcepit ab actione uacandum. Nonne & author ille uitæ Christus quem expirantem Sol è medio cælo quasi uates, obtenebrato uultu defleuerat, rursus die & hora Solis resurrexit ex mortuis, ita lucem nobis intelligibilem, sicut Sol uisibilem redditurus.

Duo Solis lumina. Apollinis munus. Gradus luminum. Sol diuina omnia refert. Cap. XI.

SI Solem excogitemus in prima illa naturæ suæ proprietate, quàm primo creatiōnis suæ momento sortitus est, tanquam numeratus in consortio planetarum cognoscemus naturalem primamq; lucem eius non fuisse tantam primo, quanta mox euasit. Non enim tantum stellas cæteras magnitudine superat quantum lumine. Nam magnitudinem quidem louis minus, quàm duplo, lucem uerò fortè centuplo superat. Horum quantitates certè comparatione terræ censentur. Quotiens uerò Sol terram contineat, diximus ab initio. Iuppiter profectò quinquies atque nonagies terram adæquare putatur. Aliud igitur & aliunde prorsus eluxit lumen hoc immensum, naturali Solis luci desuper additum. Omnia sanè cælestia proprium lumen nascencia secum attulerunt, sed uel exiguum, uel nobis occultum, siue raritate quadam & candore, siue alia de causa lateat. Simile quoddam lumen pauloq; pro magnitudine sua maius ab initio Sol secum attulisse uidetur. Verùm prætet proprium illud natiuūq; lumen, ut ita loquar, obscurum, statim aliud hoc oculis patentissimum lumen diuinitus est adhibitum, tanquam expressior quædam intelligentiæ diuinæ & largissimæ bonitatis imago. Deus, ut Theologi nostri tradunt, geminum mentibus dedit lumen. Primum quidem naturaliter his accensum. Secundum uerò, iam quasi pro meritis nec non gratis insuper additum, largitate mirabili beatas efficiens. Cum igitur stellæ mentium sint imagines, consentaneum est, has duo similiter lumina suscepisse. Quemadmodum uerò Deus lumen hoc ingens in Sole lumini Solis primo mirabiliter addidit, ita Sol statim uicarius in hoc officio Dei hoc additum sibi lumē natiuis stellarum luminibus addit. Imò uerò sicut solemus lumen quod apparet in Luna, non ipsius Lunæ, sed Solis lucem dicere, per Lunam ad nos usq; demissam, ita secretissima Platoniorum ratione dicemus, splendorem tantum in Sole patentem, non ex ipso quidem, sed ex Deo per ipsum ad cuncta ptoedere, tanquam non globi illius, sed Dei ipsius lumen, ita iam oculis manifestum. Deus profectò dum solarem globum exiguam cæli particulam tanto splendore compleuit, ut ex uno fulgor exuberaret in omnia, absq; dubio declarauit, & corpusculum Solis tam incomparabile munus non ex se, sed desuper accepisse, & ex uno Deo Solis Sole cuncta prorsus bona per omnia propagari. Quemadmodum uerò lumen hoc in Sole sensibile, sensibilia omnia sensus que collustrat, & uegetat,

tat, & format, & ad superiora conuertit, ita intelligibile quoddam in ipsa Solis anima lumen, intimos animorū oculos illuminat, & accendit, & reuocat. Hinc Solē apud Theologos ueteres Apollinem arbitror nominatum, & harmoniæ omnis authorē, ducemq; Musarum, quoniam animos non tam manifestis, quam occultis influxibus radiorum a confusa quadam turba resoluat, & harmonicè moderetur, atq; ad intelligentiam postremo perducatur. Neq; uerò putandum est, lumen hoc amplissimum efficacissimumq; & inter mūdāna datum præ cæteris optimum donumq; perfectum, originem primam ab exiguo Solis corpore ducere, sed ab ipso bono tanquam patre luminum, in quo quicquid est luminis, certè plus quam intelligibile est, omnem prorsus excedens intelligentiam. Sed inde in diuinum siue angelicum intellectū mox descendens, intelligibile iam euadit. Deinceps in animæ mundanę mentē ueniens, intellectuale mox, & insuper imaginabile iam efficitur, subinde in cœliam transiens, sensuale fit simul atq; sensibile. Deniq; ad inferiora demissum iam quasi diuiditur, & alicubi quidem sensuale fit, id est, in oculis animantium. Alicubi uerò sensibile, id est, obiectis. In paucis autē seruat utrunq; & his quidem nocte uidentibus. Sed reuertamur ad prima. Tria Platonici principia ponunt. Ipsum bonum, diuinum intellectum, mundi animam. Lumen unicum præ cæteris palam hæc omnia refert. Ipsum quidem bonum præfert, quoniam dum cuncta mirabiliter antecellit, interim per omnia se diffundit, & ad sublimia reuocat, excellentia interiorum sua mirabiliter & puritate seruata. Intellectum uerò diuinum, quoniam declarat omnia, & distinguit, & ornat. Animam quoq; mundanam, quoniam almo calore generat omnia, fouet, & uegetat, atq; mouet. Rursus, quemadmodum ex tribus super cœlū mūdī principijs in cœlum descendit, atq; sub cœlum, refertq; ubiq; parentes. Ita in cœlo quidem per Solem repræsentat ipsum bonum, intellectum uerò diuinū, id est, plenitudinē Idearum, per firmamentum stellarum plenum. Animam deniq; mundi quasi mobilem, per Lunam luce mutabilem. Similiter & sub cœlo primum quidem per ignem, secundum uerò per aërem, tertium postremo per aquam. Deniq; quemadmodum stellę quidem superiores immutabiliter illuminantur à Sole, Luna uerò mutabiliter inde lumen accipit, sic & angeli à Deo immobiliter, animæ uerò mobiliter illustrantur.

Similitudo Solis ad trinitatem diuinam, & nouam ordines angelorum. item de nouem numinibus in Sole, & nouem Musis circa Solem. Cap. XII.

Nihil in mundo diuinæ trinitati reperitur Sole similius. In una enim Solis substantia tria quædam inter se distincta sunt pariter & unita. Primum quidem naturalis ipsa fecunditas sensibus nostris prorsus occulta. Secundum manifesta lux eiusdem ex ipsa fecunditate manans, ipsi semper æqualis. Tertium ab utroq; calefactoria uirtus, penitus par utrisq;. Fecunditas igitur patrem refert, lux uerò intelligentiæ similis, filium intelligentiæ modo conceptum, calor amatorium spiritum repræsentat. Circa diuinam trinitatem Theologi nostri tres angelorum Hierarchias excogitant, quamlibet tres ordines continentem. Primam patri, secundam filio, tertiam spiritui cōsecratam. Similem quoq; circa solarem trinitatem, nos ternarium inuenimus atq; nouenariū. Siquidem ex ipsa Solis natura fecunda tres naturales fecunditates per cuncta procedunt. Prima quidem inde fit in natura cœlesti, secunda uerò in simplici elementorum natura, tertia deniq; in natura mixtorum. Rursus ex uitali calore Solis passim ultra naturas propagatur & uita, eaq; trina. Prima quidem uegetalis in plantis, secunda uerò sensualis immobilis in Zoophytis, tertia sensualis atq; progrediens, in perfectioribus scilicet animalibus. Ex luce deniq; Solis tres fulgoris species deriuantur, siue per cœlum, siue sub cœlum. Aut enim omnino candidū lumen est, aut omnino rubēs, aut mixtū. Cū uerò lumē & simillimum & quasi principiū cognitionis existat, præcipue sensualis, meritò trib. luminis speciebus tria quoq; sensuum genera respondere uidentur. Rubori quidem sensus omnino corporei, tactus uidelicet, atq; gustus. Cædori uerò sensus plurimū incorporei, imaginatio scilicet atq; uisus. Sed luminis mixto sensus quoq; inter incorporeos corporeos meretur, auditus scilicet & olfactus. Hactenus Solis lumē non solū imago est eiusmodi rerū, sed & causa. Puræ uerò intelligentiæ solū est imago, sicut enim intelligentia pura momento peragitur, & profunda penetrat, atq; declarat, ipsa interim nulli permixta, sublimis existens;

stans, ita lumen momento per omnia se dilatat, & singula patefacit, indiuiduum simul est ubiq; totum, nulli permixtum. Siquidem abeunte Sole ne momentum quidem lumen in aëre permanet, suum namq; Phœbum passim comitatur euntem. Sed quoniam nescio quomodo hic sub Apolline quasi poëta sumus, & si non boni, liceat parumper confabulari. Primo quidem de dijs, (ut Platonice loquar) superioribus, deinde de Musis nouem, ueteres in Sole numina collocarunt. Nam aut substantiam eius contemplamur, aut uires, in substantia, essentiam, uitā, intelligentiam, essentiam cœlum, uitā Rheam, intelligentiam uerò Saturnum, eorū more cognominamus. Si uires Solis post substantiam contemlemur, fœcunditatem quidem eius Iouem nominabimus & Iunonē, lucem uerò Apollinem & Mineruam, calorem deniq; Venerem atq; Bacchum. Iam uerò Phœbum & Bacchum, qui præ cæteris in Sole plurimum dominantur, antiqui semper iuuenes exprimebāt, quoniam si quis nouerit lucem caloremq; Solis, ea synceritate prorsus, & proprietate, qua illic existunt suscipere ad usumq; suum & modum accommodare, iuuentutem inde perpetuam reportaret, uel saltem centum atq; uiginti Solis annos impleret. Verū post nouem hæc numina intima Soli ad nouem circa Solem Musas progrediamur. Quid igitur nouem circa Phœbum Musas, nisi nouē Apollineorum genera numinum per sphaeras mundi nouem distributorum? Octo namq; cœlos tantum ueteres cognouerunt. Sub igne uerò cœlesti, quasi nonum cœlū aërem purum adhibuerunt, qualitate uidelicet motuq; cœlestem. In qualibet uerò sphaera diuinos spiritus oculis occultos disposuerunt gradatim stellis singulis dedicatos, quos Proculus etiam angelos, & Iamblichus in super archangelos principatusq; cognominant. Sed qui inter eos ubiq; præcipue sunt solares, antiquiores appellauere Musas scientijs quidem omnibus præsidentes, maximè uerò poësi, Musica, Medicina, expiationibus & oraculis atq; uaticinijs. Iam reuertamur ad Solem. Minima quæq; si modò rarissima sint, inepti nimium admiramur, cōsueta uerò uel maxima cœci pariter & ingrati iam diu admirari desiquimus. Nemo miratur ignem, instar cœli Solisq; feruentem, sine mixtura purissimum; perpetuò mobilem, longè lucentem, ex minimo statim maximum, dum omnia in se conuertit. Nemo Solem quantum fas est, miratur, incomparabiliter omnia superantem, genitorem omnium atq; moderatorem, Solem exhylarantem tristitia, nondū uiua uiuificantem, iam mortua suscitantem. Verum si semel quotannis panderetur domus omnipotentis Olympi, splendorq; subito tantus suspiceretur, Solem supra modū omnes solum admirarentur, Solem omnes uel tanquam summum Deum suppliciter adorarent, uel saltem diuinitus missum minimè dubitantes. Deo quamuis occulto tantū muneris auctori, ingentes quotidie gratias agerent. Iamblichus igitur Iulianusq; Platonici iubent noctem fingere, absq; ullo Lunæ stellarumq; lumine, quo Solis quoq; donum est manifestum. Ut certius cognoscamus quid absq; Sole futuri simus, quantum huic Soli supernoq; debeamus.

Solem non esse adorandum tanquam rerum omnium authorem. Cap. XIII.

Socrates in castris sæpe sub diuo Solem suspiciens orientem stetit attonitus in eisdē uestigijs, immotis membris inconniuentibus oculis statue more, quousq; Solem salutaret iterum resurgentem. His ergo Platonici similibusq; signis adducti, Socratem fortè dicent Phœbeo quodam dæmone statim ab ipsa pueritia ductum, Phœbum ipsum ueerari summopere consueuisse, eademq; ratione sapientissimum Græcorum omnium Apollinis oraculo iudicatum. Ego uerò quid de Socratis dæmone seu genio, siue angelo affirmandum maximè uideatur, in præsentia prætermittam. Id certè ausim affirmare, Socratem in eo mentis excussu non Solem quidem hunc admiratum fuisse, sed alterum. Cum enim admirationem sola nouitas afferre soleat, quid tantum stupeat hunc admirabundus Socrates, quem & quotidie uidet, cuius & motus omnes uiresq; iam diu Mathematica simul & Physica ratione comprehenderat. Quem, teste Platone, non Deum primum, sed Dei filium appellauit. Non filium, inquam, Dei primum, sed secundum iamq; uisibilem. Primum namq; Dei filium non Solem hunc oculis manifestum, sed alterum hoc longè superiorem intellectum, scilicet primum, solo contempla-

bilem

lem intellectu. Socrates igitur Sole cœlesti nonnunquam admōnitus, Solemque inde su-
per cœlestem auguratus, & illius maiestatem contemplabatur attentior, & patris illius
incomprehensibilem bonitatem admirabatur attonitus. Hunc Iacobus Apostolus pa-
trem luminum appellauit, luminum, inquam, plusquam cœlestium. Apud quem non
sit transmutatio, atque uicissitudinis obumbratio. Nam & supercœlestia illa facta putat
naturaliter mutabilia, & cœlestia multa quoquo modo obumbrari non dubitant, sub-
cœlestia uerò quotidie. Quamobrem omne datum optimum scilicet menti naturaliter
infitum, & omne donum perfectum, uidelicet post naturales dotes adhibitum, non à
Sole hoc stellisque mundanis, sed altius ab ipso patre luminum descendere, censet. Nam
intelligentiæ uiribus quasi gradibus quibusdam non quidem cœlitus, sed desuper ac-
ceptis freti, super cœlos ascendimus, ubique multa cœlis præstantiora cognoscimus, &
amamus & colimus, ipsumque cœli fabricam ante omnia ueneramus. Neque tamen posse-
mus intelligentiâ incorporeum aliquid cœloque melius intelligere, uel amare, si cœlitus
tantum intelligentiam haberemus. Iam uerò ne quis Solem, Lunam, stellas, nimium ad-
miratus & adoraret, & tanquam intellectu alium munerum authores, & patres uenera-
retur, prudenter admonuit, Solem hunc non esse uniuersi principium. Missas in præsen-
tia faciam rationes, quibus in Theologia nostra principium uniuersi hec corpus esse,
nec animam, nec intellectum, sed aliquid admodum excelsius affirmamus, à quo qui-
dem Sol cœlestis longissimè distat, ut umbra quædam illius esse iudicetur potius quam
imago. Rationes autem quas Iacobus hic attingit, breuiter in præsentia perstringam.
Cum status tanquam principium & rector finisque motionis, sit omni motu perfectior,
certè Deus ipse principium & rector omnium, mobilis esse non potest. Sol autem est
assidue mobilis. Præterea principij uirtus tanquam immensa fortiter attingit omnia,
nec usquam cohiberi potest. Solis autem uirtus per radios agens præpeditis passim ra-
dijs impeditur, defectum patitur obiecta Luna, sæpe nubibus coercetur, tetrenæ densi-
tate repellitur, distantia loci debilitatur. Sol ipse quinetiam minima quædam est parti-
cula mundi, angusta quadam sede tenetur, trahitur à sphaera, rursusque retrahitur. Con-
traque sphaeræ propriæ impetum à sphaera semper superiore reuoluitur, contrariisque si-
gnis impeditur & stellis, & aspectu, (ut ita loquar) malorum nonnunquam debilitatur.
Denique principium uniuersi omnia ubique & semper, & in omnibus operatur. Sol au-
tem nec mundi globos ipse facit, nec quæcunque frigida uel humida sunt, uel densa, simi-
liaque ipse uirtute propria potest efficere. Neque similes si quæ sunt in cœlo uirtutes, ullam
à Sole ducunt originem. Caterùm quamuis Sol ab authore mundi longissimè distet, cœ-
lestia tamen omnia ad Solem unicum, quoniam rectorem in cœlo mensuramque diuini-
tus redacta uidentur. Ut hinc prorsus admoneremur, omnia quæ in cœlo sunt, & sub
cœlo, & super cœlum, ad unum cunctorum principium referri similiter. Idque
considerantes tandem hoc ipsum ea saltem obseruan-
tia ueneramus, qua cœlestia
Solem.

FINIS.

MARSIO